

Usiądź wygodnie.
Poczuj kontakt z podłożem.
Weź kilka oddechów.
Pozwól sobie na poczucie
ciężaru swojego ciała.
Oczy pozostaw zamknięte
lub rozluźnione.

Oddychaj.

Usiądź wygodnie.

Przejdź uwagą do swoich barków
i górnej części pleców.

Robiąc wdech, unieś barki lekko do góry.

Następnie energicznie je opuść,
wydychając powietrze.

Powtórz ruch kilka razy.

**Wyobraź sobie, że z każdym
ruchem zrzucaś z barków ciężar.**

Oczy pozostaw zamknięte lub rozluźnione.

Kiedy czuję
zmęczenie, to _____

Jak Twoje ciało reaguje,
gdy jest **przeciążone**?
Co się wtedy z nim dzieje?

bóle pleców

poczucie pustki

problemy z koncentracją

cynizm

obniżony nastrój

zaburzenia snu

utrzymujące się wyczerpanie

brak sprawczości

utrata sensu

To są niektóre z objawów wypalenia.
Które z nich dotyczą Ciebie?

Kiedy jestem przemęczona_y,
mam **mniej cierpliwości** do
osób, z którymi współpracuję.

”

W jakim stopniu zgadzasz się
z tym stwierdzeniem?

1

zdecydowanie
się nie zgadzam

10

zdecydowanie
się zgadzam

W sytuacji przeciążenia,
proszę o pomoc.

”

W jakim stopniu zgadzasz się
z tym stwierdzeniem?

1

zdecydowanie
się nie zgadzam

10

zdecydowanie
się zgadzam

Wyśpisz się w grobie.

Bez pracy **nie ma kołaczy**.

Im większa jest **praca**,
tym są miłsze znoje.

”

A jakie postawy motywują Ciebie
do działania? Które pochodzą
od Ciebie, a które z otoczenia?

Zmęczenie, brak gotowości do działania i potrzeba odpoczynku to zwykłe ludzkie doświadczenie, a nie sygnał wybrakowania i skazy charakteru.

Jaką Ty masz relację
ze swoim zmęczeniem?

To ja **ponoszę**
odpowiedzialność za to,
czy się wypalę, czy nie.

”

W jakim stopniu zgadzasz się
z tym stwierdzeniem?

1

zdecydowanie
się nie zgadzam

10

zdecydowanie
się zgadzam

Wypalenie

Wypisz wszystkie swoje skojarzenia.

Wypalenie to skutki długoterminowo kumulowanego stresu i nieodreagowanego napięcia, materializujące się w ciele i przejawiające się w jego fizjologii, psychice, emocjach, duchowości i wymiarze relacyjnym i poznawczym.

”

Natalia Sarata

Według badań z 2017, przeprowadzonych wśród osób pracujących w ONZ:

23%

pracowników ONZ ma
problemy z alkoholem

23%

cierpi na zaburzenia
depresyjne

20%

cierpi na PTSD

18%

ma zaburzenia lękowe

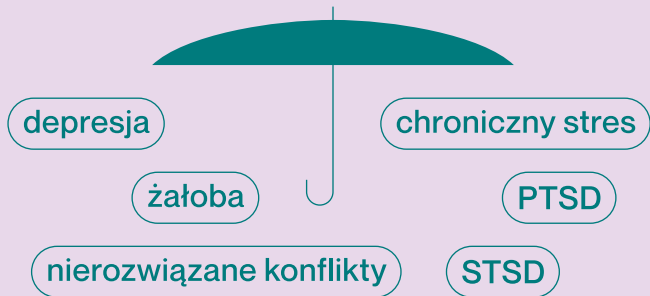
Staff Well-Being Survey Data Report, 2017

Zmęczenie empatii to zjawisko, którego często doświadczają osoby wspierające innych.

Jak Ty rozumiesz to pojęcie?
Czym to zjawisko może być dla Ciebie?

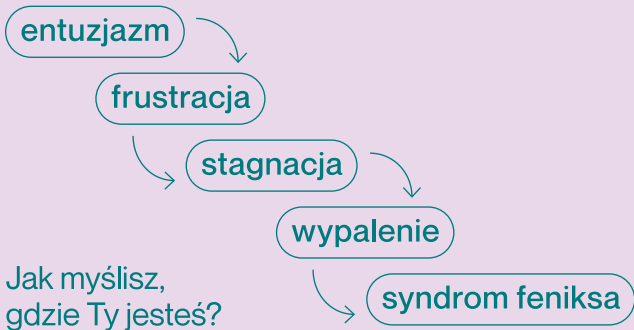
STSD (*wtórny zespół stresu pourazowego*) może wystąpić u osób, które wspierają bezpośrednio lub pośrednio np. uchodźców i ofiary konfliktów. Są to koszty emocjonalne wynikające ze współodczuwania, słuchania, czytania, pisania o traumatycznych przeżyciach innych osób.

Na **wypalenie** możemy spojrzeć
jak na zjawisko parasolowe:

Trajektoria wypalenia:

Co Cię **wypala** w Twojej pracy / działaniu?

Wypisz i uszereguj w kolejności od najbardziej istotnego czynnika.

Wciąż robię
niewystarczająco.

”

Inni przecież
mają **gorzej.**

Jak często takie myśli towarzyszą Ci
w Twoim zaangażowaniu? Jak wpływają
na Twoją gotowość do odpoczywania?

Haj pomagacza

Jak Ci się kojarzy ten stan?
Jaki niesie potencjał, a jakie ryzyko?

Czuję się **sprawiedliwie**
wynagradzana_y
za swoją pracę.

”

W jakim stopniu zgadzasz się
z tym stwierdzeniem?

1

zdecydowanie
się nie zgadzam

10

zdecydowanie
się zgadzam

Czynniki powodujące **wypalenie** mogą pochodzić z trzech różnych poziomów:

Według badań dotyczących dobrostanu osób działających w organizacjach pozarządowych i ruchach nieformalnych:

66%

osób

w ciągu ostatnich dwóch miesięcy przed badaniem przez znaczną część czasu czuły się fizycznie wyczerpane w związku ze swoją aktywnością społeczną i polityczną.

M. Cypryńska-Nezlek, *Wyzwania i zagrożenia pracy w NGO i nieformalnych ruchach społecznych*, 2020

wymóg produktywności

prekariat

grantoza

pośpiech

projektoza

rywalizacja

kultura zapierdolu

norma sprawności

efektywność

To niektóre zjawiska kształtujące dynamikę działania w III sektorze. Które z nich dotyczą Ciebie?
Jak wpływają na pracę Twojego zespołu?

Kultura zapierdolu

Jakie budzi w Tobie skojarzenia?
Jakie jej przejawy widzisz w swojej
pracy i dookoła siebie?

Teraz nie musisz
nic robić.

Poczuj, jak to jest.

sen

spacer

wyjście do kina

wyjazd

czytanie książek

joga

medytacja

ćwiczenia fizyczne

spotkania ze znajomymi

seriale

Co (jeszcze)
pomaga Ci się regenerować?

Gdy potrzebuję się **zregenerować**:

Umawiam się
ze znajomymi

Zaszywam się
w łóżku i śpię

Biorę wolne
i zmieniam miejsce

Kiedy ostatni raz
dobrze Ci się spało?

Kiedy ostatni raz spotkało
Cię coś **przyjemnego**?
Co to było?

Narysuj „**rozluźnienie**”.

Co Ci się pomaga rozluźnić? Jak to czujesz?
Czego potrzebujesz, żeby mieć do tego dostęp?

To **ludzie** są największym zasobem grup i organizacji.

Zasoby naturalne

Zasoby ludzkie

Traktujesz siebie jako skarb
czy jak surowiec do wydobywania?
Jak postrzegasz innych?

Potrzebuję od swojej
grupy / organizacji, _____

superwizja

norma odpuszczania

dbanie o przerwy w pracy

dostęp do szkoleń

docenianie

urlop wytchnieniowy

To są niektóre z narzędzi troski w organizacjach.
Czego Ty potrzebujesz? Do czego masz dostęp?

Czy w Twoim zespole jest
miejsce na to, żeby szczerze
powiedzieć, **jak się czujesz?**

Zastanów się chwilę i pomyśl,
jak to na Ciebie wpływa?

Zazwyczaj:

Spinam się
i robię do końca.

Proszę
o pomoc.

Odpuszczam.

Karty troski powstały w ramach inkubatora „Włącznik Innowacji Społecznych” realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (POWER).
Oś priorytetowa: IV. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa, Działanie: 4.1 Innowacje społeczne.

Fundusze
Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

